

EGLUTÉ

SPALIS * 2004 * OCTOBER

VOL 55/NR. 8



EGLUTĖ

SPALIS / OCTOBER / 2004 VOL 55 / NR. 8

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Liūdnas debesėlis....1

Kriaušės....1



Pasakų senelės pasakos

Kas nutiko

vabalėliams?....2

Liepsnos mergelė....3

Miško pasaka....5

Saulės akis....7



Galvosūkiai...33



Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Kernavė....8

Lietuvos vardas....11

Lietuvos auksas -
gintaras....12

Skarotoji
gražuolė eglė....14



Ar žinai?...24

Juokų maišelį....32

Vaikų kūryba....17

Pirmame viršelyje: Rimgailės Kubiliūtės piešinys,
Atgimimo mok., CT.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

LŪDNAS debesėlis

Brutė Mašiliauskienė

Šliaužia debesys pilki.
Varva... (Gal skylėti?)
Debesėli ko verki?
Man graudu žiūrėti...

Noriu žliumbti kaip ir tu –
Ašaros kaip slyvos...
Gal paverkime kartu:
- Ak, ruduo vėlyvas!

Ašarėlių – kibirai...
Permerkė kepurę...
Ei, neverkim gal, gerai?
Kam gi mes paniurę?

Nagi! Būk tu lengvutėlis,
Linksmas,
melsvas debesėlis!



Kriaušės

Brutė Mašiliauskienė

Vasarą, lig pat rugsėjo,
Supo kriaušė kriaušiukus.
Šakos linko ir sunkėjo
Tai bent derlius, tai puikus!

Paptelės į žolę šlapią
Aš tuoju surasiu ją!
Ak, kaip kvepia! Tai bent kvepia!
Gal ji maudės meduje?

Ne! Tik spinduliuos saulutės!
Bet kriaušėlė - kaip medutis.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.



Kas nutiko vabalėliams?

Sraigė Klimpa Limpa netoli eglaitės rado grybą. Grybas buvo rausvai rudas ir nusėtas žydrais taškeliais. „Tokio dar nemačiau... Reikėtų apžiūrėti iš arčiau“, - pagalvojo sraigė. Kuo arčiau ji šliaužė, tuo aiškiau buvo matyti, kad tie taškeliai – visai ne taškeliai, o maži vabalėliai.

- Ką čia veikiate? – paklausė ji.

- Ogi galvojame: jei visi jėgas sukaupę grybą
kilstelėsime, tai išrovę parnešime namo ir
turėsime žiemai atsargų!

- Aaa... Supratau. Dabar



Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Senelė tau paaiškins.



Kilstelėsime

- truputį pakelsime.

Prapliupo lietus

- sakoma, kai pradeda netikėtai stipriai lyti.

Paviešėti

- į svečius.

Šalimais

- netoli, greta.

jūs ilsitės?

- Visai ne. Mes užlipome ir prilipome. Dabar tupime ir lietaus laukiame.

- Kam jums lietus?

- Lietus nuplaus mus ant žemės, o tada mažesnio grybo eisime ieškoti, nes šito niekaip pakelti negalime.

- Aš jums padėsiu! – šūktelėjo sraigė.

Vabalėliai sutiko. Klimpa Limpa apraizgiusi grybą žolėmis ėmė taip tempti, kad net antenos pastiro. Kaip tik tuo metu prapliupęs lietus vabalėlius nuo grybo žemėn nuplovė. Atsisveikindamas grybas nuo savo gražuolės kepurės atlaužė po gabalėlį ir davė vabaliukams. O šie laimingi skubėdami namo dar prie sraigės stabtelėjo, gražiai jai padėkojo ir į savo pievelę paviešėti pakvietė.

Liepsnos Mergelė

Prieš daug daug metų dideliame ir labai klaidžiam miške grybavo mažas berniukas.

Begrybaudamas jis pasiklydo ir niekaip nerado kelio namo.

Klaidžiojo, kol pavargo. O kai paeiti nebegalėjo, prisėdo ant kelmo pailsėti. Jam besėdint iš šalimais augančios eglės pasigirdo balsas:

- Kas atsitiko, berniuk?

- Pasiklydau... O kas tu esi?

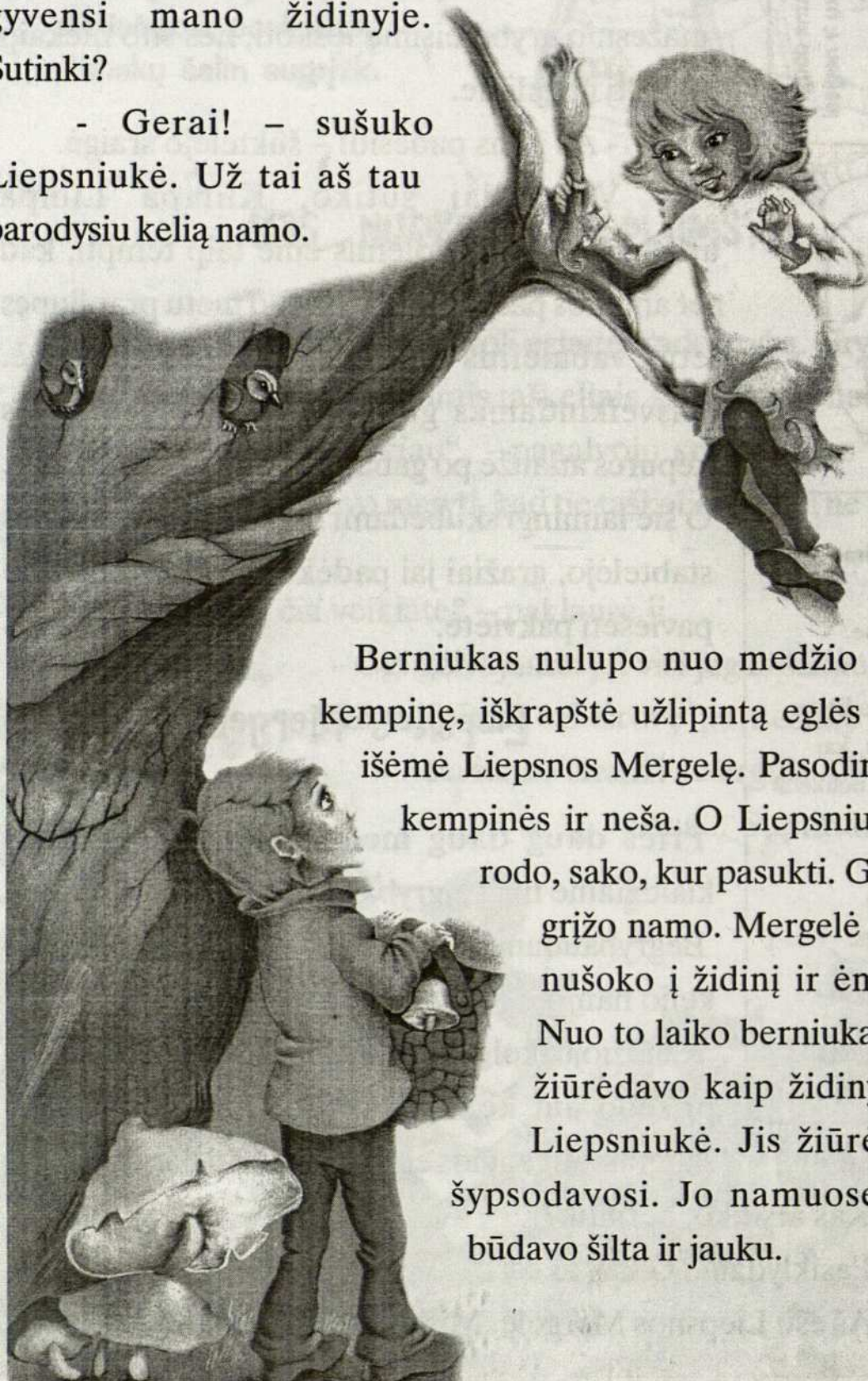
- Aš esu Liepsnos Mergelė. Miško Dvasia uždarė mane šitoj

eglėj, kad aš miško nesudeginčiau. Aš labai mėgstu šokti, bet kai apsisuku aplink medžius, jie suliepsnoja.

Berniukas priėjo prie eglės, pažvelgė vidun ir pamatė nuostabią mažytę mergytę, kurios plaukai švytėjo ugnimi.

- Aš tave išgelbėsiu, - pasakė berniukas. - Parsinešiu namo ir gyvensi mano židinyje. Sutinki?

- Gerai! - sušuko Liepsniukė. Už tai aš tau parodysiu kelią namo.



Berniukas nulupo nuo medžio kempinę, iškrapštė užlipintą eglės drevē ir išėmė Liepsnos Mergele. Pasodino ją ant kempinės ir neša. O Liepsniukė kelią rodo, sako, kur pasukti. Greitai jie grįžo namo. Mergele linksmi nušoko į židinį ir ėmė šokti. Nuo to laiko berniukas dažnai žiūrėdavo kaip židinyje šoka Liepsniukė. Jis žiūrėdavo ir šypsodavosi. Jo namuose visada būdavo šilta ir jauku.

Miško pasaka

Žemėje yra gausybė daiktų ir būtybių, kurie būdami kuklūs, nepatraukia dėmesio. Tokie yra ir medžių lapai. Kas jais domisi? Kas žavisi? Beveik niekas...

Kartą jie tarė Miško Dvasiai: „Mes irgi esame žali gėlių broliukai, bet niekas į mus nežiūri... Gėlės – karalienės, o mes tik jų tarnai!”

„Taip, - atsiliepė Miško Dvasia, - tos gėlės tikros pavasario karalaitės! Jos tokios spalvingos ir tokios kvapnios!”

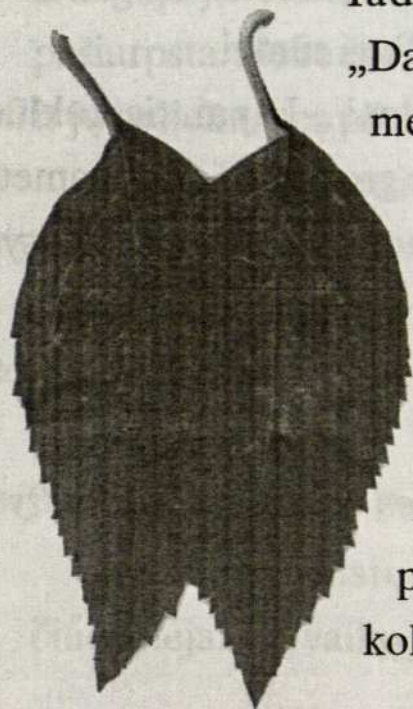
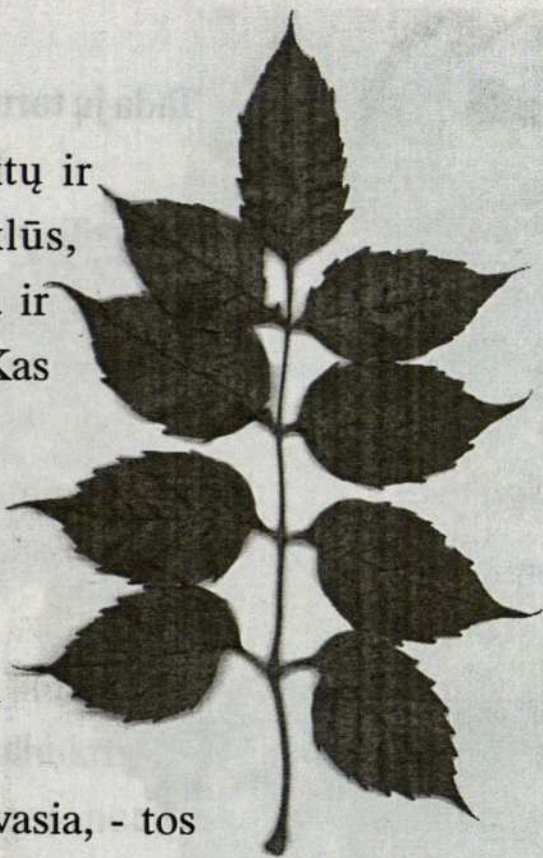
„Betgi ir lapai pakankamai gražūs“, - pertarė medis.

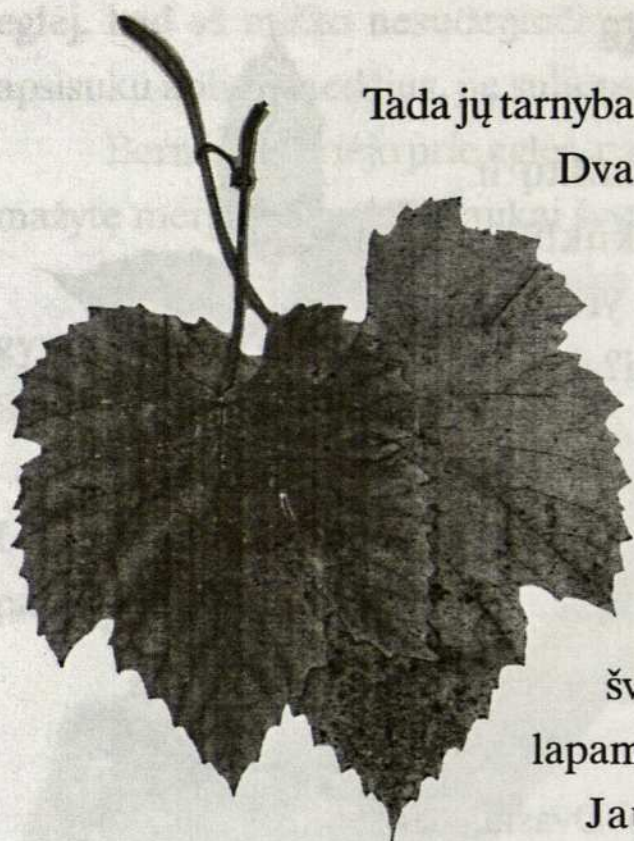
„Nors jie nekvepia, - įsiterpė kitas, - tačiau jie moka tai, ko nemoka nė viena gėlė – jie kalba!”

„Jie netgi dainuoja! – pridėjo trečias. – Tai - miško muzika!”

Tada Miško Dvasia pažadėjo lapams: „Darbuokitės visuomet taip uoliai ir ateis jūsų metas karaliauti“.

Nuraminti tokių pažadų, lapai dar uoliau kibo į savo kasdienius darbus, iš kurių svarbiausias – gryninti orą. Visą gražųjį vasaros metą, pasirišę žalias tarnų prijuostėles, jie triūsė Gamtos namuose. Jie dangstė kiaušinius lizduose, saugojo paukštyčius, slėpė nuo saulės vaisius iki tol, kol paukščiai išskrido ir vaisiai buvo nuskinti.





Tada jų tarnyba baigėsi ir išaušo diena, kai Miško Dvasia tarė: „Jūsų metas! Būkite gražūs!”

Greit greit lapai puošėsi. Jie rengėsi raudonai, geltonai, purpuru ir auksu – kaip karalaičiai. Tai jau nebebuvo paprastas miškas, o švenčiantis nuostabią lapų šventę. Viskas šįkart priklausė tik lapams! Kaip gerai!

Jau seniai buvo pasibaigusi pavasarinė gėlių šventė soduose ir pievose; taip pat ir šienapjūtės šventė birželio žolėje, ir derliaus šventė javų laukuose, galop ir vynuogynuose...

Dabar atėjo paskutinė metų šventė, kol dar gražios dienos. Ji turi būti pati gražiausia!

Kiekvienas medis puošėsi kaip išmanydamas. Kiekvienas medis siūdinosi kuo gražesnę rudens apdarą. Paskutines rudens dienas miškas atrodė kaip stebuklingi, didingi rūmai.

O kaip baigėsi ta šventė? Ak... liūdnai... Lapai, tie kuklūs, žali, drovūs medžių lapai, apsvaigo nuo savo grožio... Tiesiog pametė galvas... Jie taip užsimiršo, bevaidindami karalaičius, kad nė klausyti nepanoro apie kasdienines savo pareigas.

Tada atskrido šaltas vėjas, nupurtė juos ir pradėjo gainioti takais bei alėjomis...

Iš prancūzų kalbos vertė Gražina Kadžytė

SAULĖS AKIS

SOFIJA SASNAUSKAITĖ

Saulės akis – tai ežerėlis. Taip vadinamas todėl, kad kiekvienam saulės spinduliui tuoj pat žydrom bangelėm mirkteli. Vasarą, kai saulė dangum ridinėjasi, jis nepailsdamas raibuliuoja, kviečia vaikus pabraidyti, paplaukioti. Ežeras ypač jautrus mažyliams: švelniai apkabins ir supa, liūliuoja. Tegul jaučiasi kaip žuvis vandeny, tegul mokosi plaukti...

Visi mėgsta Saulės akį, nes net žilagalviai seneliai neprisimena, kad kas nors nuskendęs būtų. Tiesa, neklaužadas ežeras baudavo. Pavyzdžiui, jei kas įmesdavo stiklo šukę, pats į ją ir susižeisdavo.

Taip būdavo vasarą. Bet štai papučia žvarbus šiaurys. Danguje jis blaško tamsius debesis, jais dangsto saulę. Ežeras pašiurpsta. Nebe žydros, o pilkšvos bangos plaka krantą. Greitai ir jų nelieka, nes pikčiurna šiaurys sukausto ežerą ledu.

Kaip išgyvensiu, kaip ištersiu be vaikų? – dieną naktį jaudinasi Saulės akis. Ir randa išeitį. Pats šiaurys jam padeda. Vieną naktį dar smarkiau jis siautėja, nupusto nuo ledo sniegą, nuo dangaus debesis išvaiko. Pateka saulė, o ežeras iš po ledo jai šypsosi!

- Čiuožykla! Puikiausia čiuožykla! – klega vaikai.

Iš visų pusių jie skuba prie ežero, o šis skambiu čiuožinėjančių vaikų juoku džiaugiasi.





Kernavė

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

Kernavė nuo Vilniaus – 40 km. Miestelis įsikūręs ant aukšto dešiniojo Neries kranto. Veikia 1929 m. vietos pradžios mokyklos vedėjo J. Šiaučiūno įkurtas istorijos muziejus. Jo eksponatai pasakoja apie Kernavės istoriją nuo seniausių laikų iki šių dienų.

Kernavės gyvenvietėje yra mūrinė aštuonkampė koplytėlė – vietinės reikšmės architektūros paminklas.

Šalia stovi kita - taip pat aštuonkampė, bet medinė koplytėlė, taip pat architektūros paminklas. Ji pastatyta XVII a. iš kirviu tašytų rastų, sutvirtintų rankų darbo vinimis.

Kernavės kapinėse yra paminklas su įrašytais žymių Lietuvos dailininkų K. Rusecko ir jo sūnaus Boleslovo vardais. Greta, po parimusi berželiu matome knygnešio K. Baužio (1860-1935) paminklą.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Kaip pabalnosi, taip
ir išjosi.*

*Savoj kerčioj
kiekvienas ponas.*

*Atsargų žmogų ir
Dievas saugoja.*

*Draugą bėdoje
pažinsi.*

*Savo taupo, kito
laupo.*

*Kas nupliko, nuo to
jau nieko nenupeši.*



Mūrinė aštuonkampė
Kernavės koplytėlė

Lietuvoje nerasime kitos tokios vietos kaip Kernavė, kur šalia vienas kito stūkso net keturi piliakalniai. Drauge su vaizdinga Neries slėnio atkarpa jie sudaro Kernavės landšaftinį-istorinį draustinį.

Vakarinis piliakalnis vadinamas Pilies kalnu. Tai vienas iš didžiausių Lietuvos piliakalnių. Jo viršuje yra apie 180 m. ilgio ir 100 m. pločio aikštė. Spėjama, kad čia XII a. ar XIII a. pradžioje stovėjo pilis.

Šalia pilies kalno stūkso Aukuro kalnas, dar vadinamas Barščiu, Žinyčios ir šventojo vardais. Piliakalnio viršuje yra lygi 20x53 m. pločio aikštė. Istorikų nuomone, prieš pusantro ar du tūkstančius metų čia augęs didžiulis ąžuolas, po kuriuo senovėje vaidilutės kūrenusios šventąją ugnį. Vienoje iš legendų pasakojama, kad, įvedus Lietuvoje krikščionybę ir sugriovus Perkūno šventyklą Vilniuje, vyriausias krivis Lizdeika savo šventyklą perkėlęs į Kernavę ir saugojęs šventąją ugnį Aukuro kalne. Čia Lizdeika ir miręs.

Viena iš vaidilučių buvusi Lizdeikos duktė Pajauta, labai graži ir mielaširdinga žmonėms mergelė. Žmonės ją laikę deive ir po jos mirties kitoje Neries pusėje, Pajautos vardu pavadintame šile, ant jos kapo pastatę ąžuolinį paminklą. Tarp piliakalnių ir Neries tęsiasi Pajautos slėnis. Ant Aukuro kalno rengiamos tradicinės Širvintų ir kitų kaimyninių rajonų šventės.

Į šiaurę nuo Aukuro esantis aukščiausias piliakalnis vadinamas Mindaugo sostu. Jo šlaitai statūs, viršuje aikštelė nupjauto kūgio formos. Archeologas K. Tiškevičius, 1857 m.



Kernavės slėnis

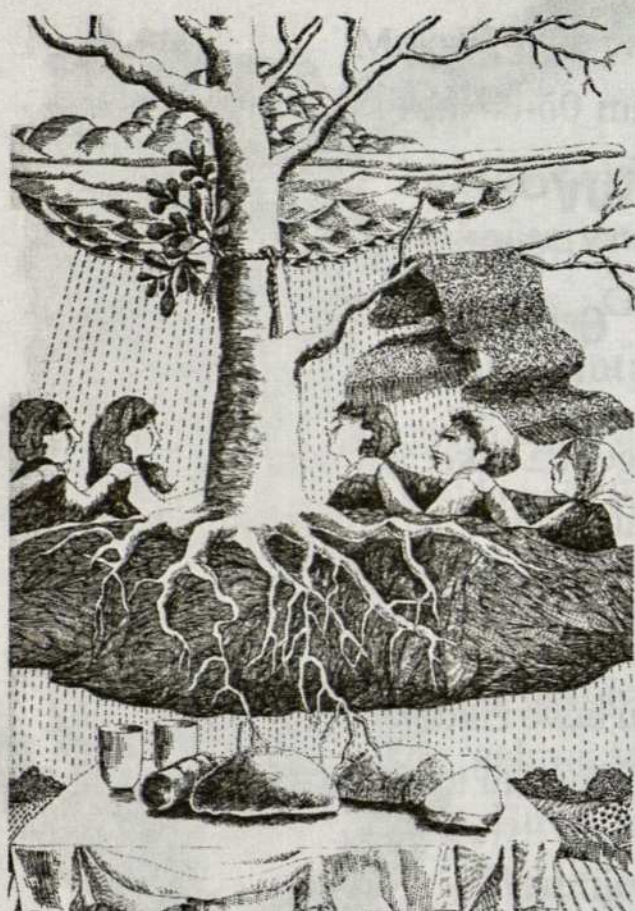
lankęsis Kernavėje užrašė tokį pasakojimą apie šį piliakalnį. Nusileidus saulei, ant jo pasirodydavęs puošniai pabalnotas baltas žirgas. Garsiai žvengdamas, jis lakstydavęs po kalną, o kam nors prisiartinus, staiga išnykdavęs. 1979 m. kartu su pylimu nuslinkus rytiniam Mindaugo kalno šlaitui, buvo pradėti piliakalnio tyrinėjimai. Nustatyta, kad pilis ant jo stovėjo jau pirmaisiais mūsų eros amžiais, o XIV a. sudegusi.

Rytinis piliakalnis, vadinamas Lizdeikos kalnu (anksčiau dar vadintas Krivaičio kalnu, Smailiakalniu), yra prie pat Kriveikiškio kaimo, Lizdeikos kalno šlaitai statūs, siekia net 30 m. aukščio.

Kernavė - vienas iš seniausių Lietuvos miestelių, pirmoji Lietuvos sostinė.

Kernavės praeitimi pradėta domėtis dar XIX a. viduryje. Čia rasta daug archeologinės medžiagos. Pajautos slėnyje atkasti likučiai miesto, apie kurį anksčiau beveik nebuvo žinoma. Iš po žemių iškilo gatvių grindinys, sodybos tvoros, apatinė namo dalis... Pirties pastato kieme išliko net keliolika beržinių vantų...

Archeologai dirba ten kiekvieną vasarą, tikėkimės, kad senieji Kernavės piliakalniai dar daug naujo papasakos mums apie senąją Lietuvos istoriją.



Zitos Sodeikienės piešinys

Lietuvos vardas

Bernardas Brazdžionis

Lietuva, kai aš tave tariu –
Prieš akis sumirga raštų raštai,
Ir pilna padangė vyturių,
Ir linų žydėjimas be krašto...

Ir suaidi vėl iš praeities
Dainos, mįslės, pasakos nutilę,
Ir pakyla tiltai iš nakties
Į didžiųjų kunigaikščių pilį.

Ir einu tais tiltais į tave,
Lietuva – trys aukso saulės!
Ir skaitau: - Tėvyne, be tavęs
Tuščias ir beprasmis šis pasaulis.

Ir senolių amžina ugnis
Aukuruos aukštų pagojų dega,
Iš kapų pabudintas šauklys
Pučia amžių balso didį ragą.

Ir girdžiu galingam jo balse:
Lietuva – septynios aukso saulės!
Kam užges tėvynė širdyse –
Tuščias ir beprasmis šis pasaulis!...



Zitos
Sodeikienės
piešinys

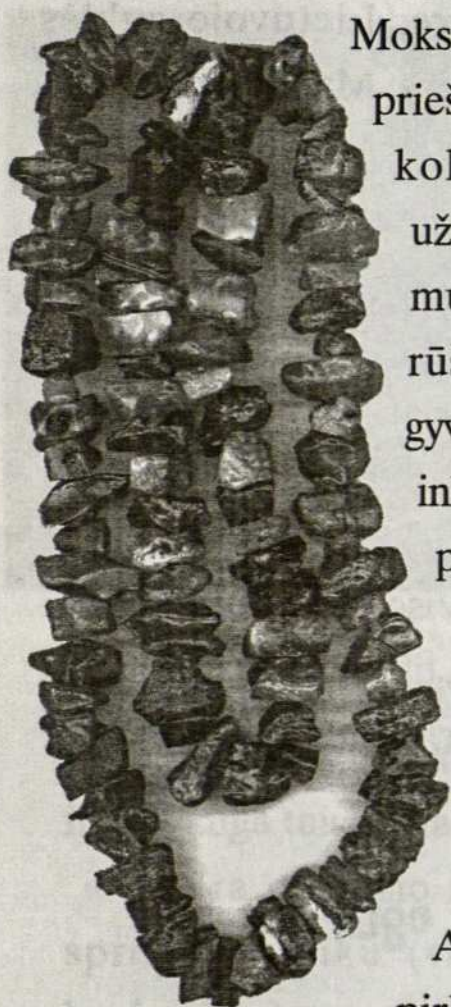
**Lietuvos
auksas – gintaras**
Aldronė Gelžinienė

Viena graži lietuvių legenda sako, kad gintaras – tai Perkūno sudaužytų Jūratės rūmų gabaliukai, kuriuos Baltija išmeta į krantą, pasakodama apie nelaimingą meilę.

O graikų dramaturgas Euripidas apie gintarą, kuris Graikijoje jau buvo žinomas V amžiuje prieš Kristų, yra užrašęs štai tokį padavimą.

Saulės dievaičio Helijo sūnus Fajetonas, trokšdamas įsitikinti, ar jis iš tiesų yra dievaičio sūnus, sumanė pasivažinėti saulės vežimu. Žirgai skriejo it pašėlę, ir Fajetonui nepavyko jų suvaldyti. Taip saulė atsidūrė taip arti žemės, kad nuo jos karščio kilo baisi sausra... Dzeusas, baisiausiai įtūžęs už šią išdaigą, nutrenkė Fajetoną, ir jis įkrito į Eridano upę. Trys Fajetono seserys labai gaudžiai apraudėjo savo žuvusį brolių. Jų ašaros, nukritusios į upę, pavirto gintaru.

„Jūros pakrašty ir dideliame dabartiniame jūros plote, kur tada buvo sausuma, augo ypatingos veislės pušų ir eglių, iš kurių gausingų sūkų laiko būvyje susidarė mūsų gintaras“, - taip savo „Lietuvos istorijoje“ apie gintarą rašė istorikas A. Šapoka. Tie nepaprastai sakingi medžiai vadinami gintarmedžiais.



Mokslininkai paskaičiavo, kad gintaras susidarė prieš 40-60 milijonų metų. Medžių sakai, lyg koks stebuklingas balzamas, amžiams užkonservavo įvairiausius vabalėlius, uodus, musytes... Gintare rasta apie 3000 gyvūnijos rūšių. Gintaro gabalėliai su įvairiausiais gyvūnėliais arba augalų liekanomis vadinami inkluzais. Palangos gintaro muziejuje galima pasigrožėti unikalia inkluzų kolekcija.

Gintaro medžių miškai jau seniai išnyko, jų vietoje tyvuliuoja Baltijos jūra, iš savo gelmių semianti gintarą...

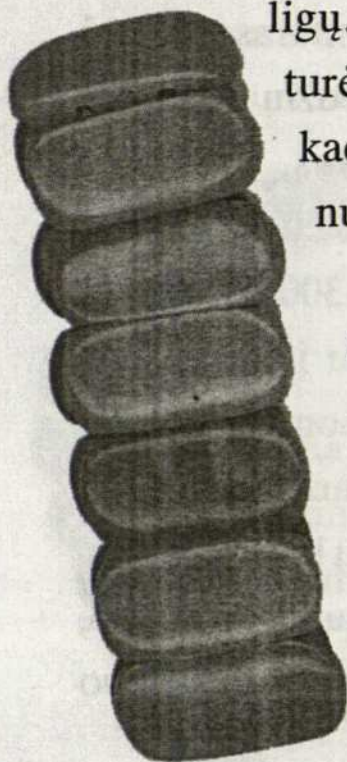
Buvo laikai, kai pirkliai iš Romos, Bizantijos, Graikijos, Egipto, Mažosios Azijos, Anglijos traukdavo į Baltijos kraštus pirkti gintaro. Užjūrio svečiai nepaprastai vertino ir brangino „Baltijos auksą“.

XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje gintaro karštligė apėmė ir pajūrio žmones. Nebepakako to, ką jūra išmesdavo ant kranto. Gintaras buvo gaudomas tinklais, kasamas arba renkamas pasinėrus po vandeniu. Tam reikalui buvo samdomi prityrę narai iš Prancūzijos, tačiau jie ilgai neištvėrė, pabūgę šalto Baltijos vandens.

1880 m. Palangoje buvo pastatyta pirmoji gintaro apdirbimo įmonė. Pajūrio žmonės pelnėsi sau duoną arba rinkdami gintarą, arba jį apdirbdami.

XX a. pradžioje kasmet Palangoje būdavo apdirbama apie 20,000 kg gintaro...

Pasirodo, senovėje gintaras buvo vertinamas ne tik kaip papuošalas. Tikėta, kad jis gali apginti nuo maro epidemijų, kitų



ligų. Kai kur Rusijoje, Kijeve, Lietuvoje auklės turėdavo nešioti gintaro karolius. Mat buvo manyta, kad gintaras apsaugos jas ir vaikus nuo ligų. Turbūt nuo žodžio „ginti“ atsirado ir gintaro pavadinimas.

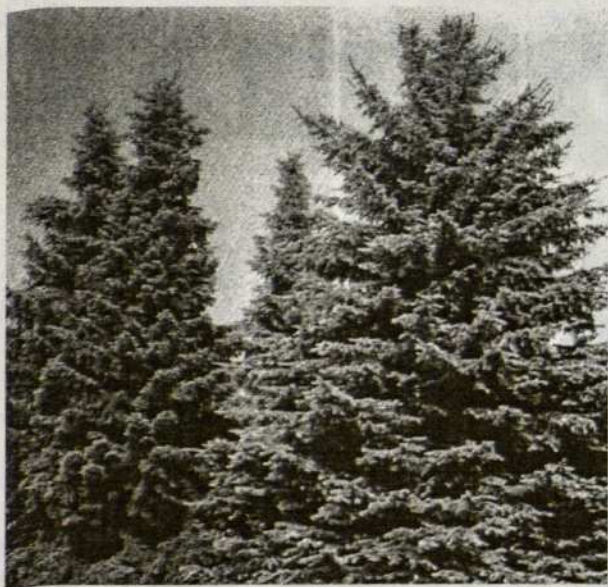
Pati gražiausia ir brangiausia gintaro dovana atiteko Rusijos carui Petru I. Fridrichas Vilhelmas I 1719 m. jam padovanojo Berlyno kaizerio rūmų gintaro kambarį. Tiesiog neįtikėtina, kad kambarys, kurio grindų plotas 34x36 m., galėjo dingti be jokių pėdsakų. Visos pastangos surasti šią vertybę iki šiol bevaisės, tik daugybė įvairiausių pasakojimų ir spėjimų kur jis galėtų būti...

SKAROTOJI GRAŽULĖ EGLĖ

Sako, kad garsusis italų muzikos instrumentų meistras Stradivarijus savo smuikus gaminęs iš mums nuo vaikystės žinomo, greta drebulės, beržo, uosio, ąžuolo dažnai augančio, „smuiko medžio“: paprastosios eglės.

Prieš keletą metų Prienų šile augo aukščiausia Lietuvos eglė – 45 metrų (dabar ji nudžiūvo, tačiau iš šakelių atlankų padauginę jos vaikaičiai auga Girionių parke). O Čekijoje, kalnuose, teko matyti dar aukštesnius medžius – iki 50-60 m. Tokie eglynai atrodo įspūdingai: „nusivalę“ nuo šakų, žvynuoti liemenys, tiesūs kaip smuiko styga, glėbiu neapglėbiami, aukštai aukštai kelia savo siaurus vainikus, kurių smailos viršūnės vos ne





debesis remia. Užvertę galvą ilgai grožiesi medžiais ir netgi sunkiai patiki kažkada juos tik mažom eglaitėm buvus...

Eglės spygliukai keturbriauniai, kieti, dygūs. Nors eglė visada žalias medis, tačiau jos spygliukai tesilaiko 7-8 metus. Eglės žiedai yra kankorėžių formos: moteriškieji

ryškiai purpuriniai arba gelsvai žali (Lietuvoje dažniau purpuriniai), o vyriškieji – geltoni, smulkūs. Eglės kankorėžiai ilgi, užauga tais pačiais metais, o kitą vasarą nukrinta.

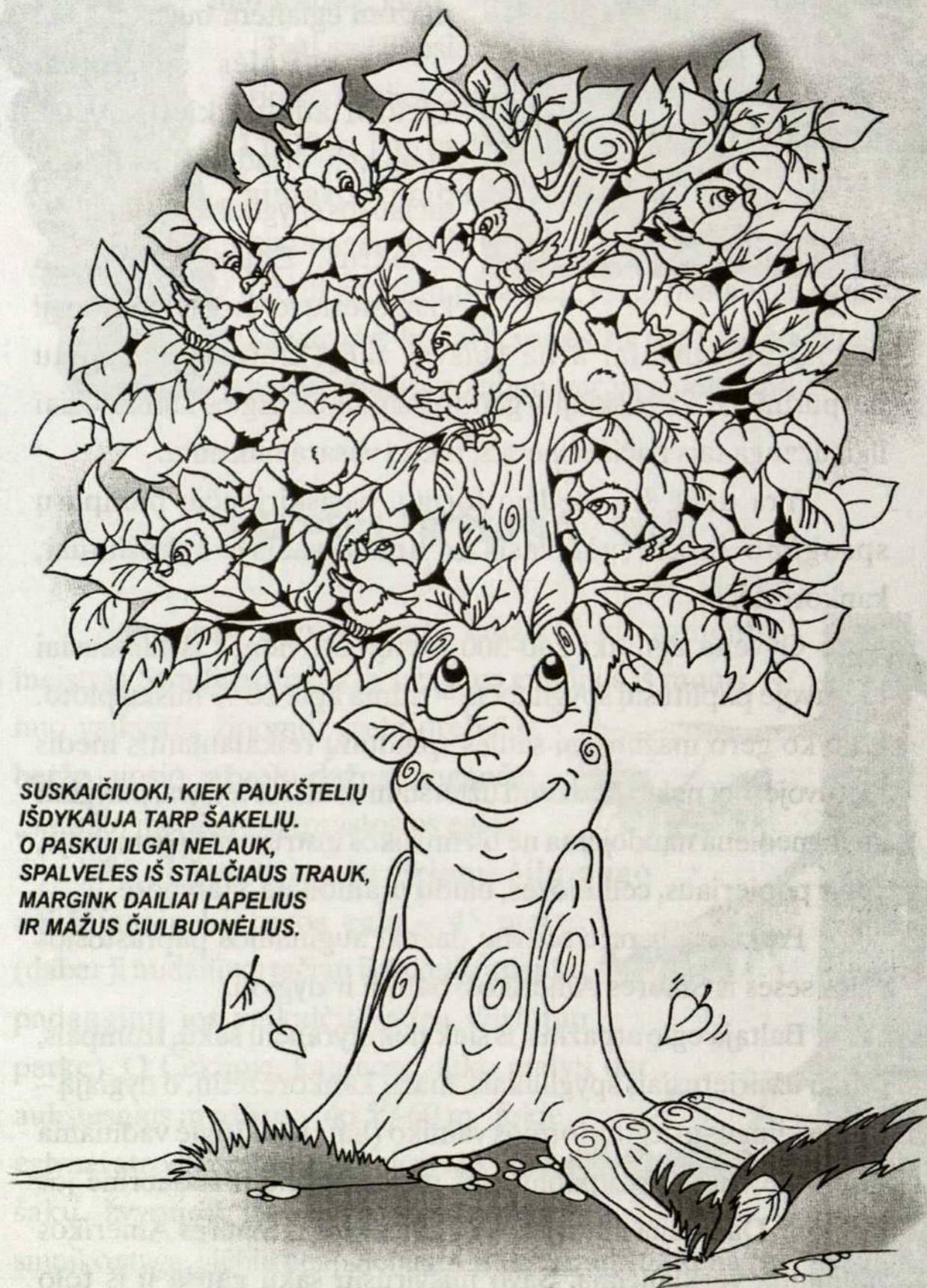
Yra daug šio medžio formų, besiskiriančių pumpurų sprogimo laiku (vėlyvasis ir ankstyvasis), šakojimusi, kankorėžiais.

Gyvena eglė iki 250-300 metų. Tai vienas iš labiausiai Lietuvoje paplitusių spygliuočių – užima apie 20 % miškų ploto. Eglė ko gero mažiausiai saulės spindulių reikalaujantis medis Lietuvoje, bet nelabai pakanti užterštam orui. Jos lengva, palyginti kieta mediena naudojama ne tik muzikos instrumentų gamyboje, bet ir popieriaus, celiuliozės, baldų pramonėje, statybose.

Parkuose ir prie sodybų dažnai auginamos paprastosios eglės sesės iš Šiaurės Amerikos: baltoji ir dygioji.

Baltąją eglę atpažinsi iš šiek tiek styrančių šakų, trumpais, į viršų užsiritusiais spygliukais, mažų kankorėžėlių, o dygiąją – iš taisyklingos griežtos formos vainiko (liaudyje ši eglė vadinama sidabrine, mat, labai paplitusios melsvaspyglė ir sudabrinė jos formos). Dar viena lietuviškosios eglės sesė iš Šiaurės Amerikos vadinama verkiančiąja. Savo nusvirusių šakų gausa ji iš tolo atrodo labai liūdna.

PAUKŠTELIAI



SUSKAIČIUOKI, KIEK PAUKŠTELIŲ
IŠDYKAUJA TARP ŠAKELIŲ.
O PASKUI ILGAI NELAUK,
SPALVELES IŠ STALČIAUS TRAUK,
MARGINK DAILIAI LAPELIUS
IR MAŽUS ČIULBUONĖLIUS.

Iš mūsų kūrybos



*Filadelfijos V. Krėvės
lituanistinės mokyklos vedėja Inga
Čeledinaitė atsiuntė visą pluoštą
mokinių rašinių ir piešinių, kai
kuriuos spausdiname, o su likusiais
susipažinsite kituose Eglutės
numeriuose.*

*Šeštokai pasakų gal jau
nebeskaito, bet kuo puikiausiai jas
kuria patys.*

Pasakos apie skaičius pasitinka Jus...

NUMERIŲ PASAULIS

Vieną dieną skaičių pasaulyje buvo skaičius 39. Niekam nepatiko numeris 39. Tai tada visi kiti skaičiai paėmė lazdas ir išvarė jį. Vieni galvojo, kad visi išnyks, nes jau nebuvo skaičiaus 39. Nieko neatsitiko. Tada visi mirė.

Bet tada pasirodė numeris vienas ir pradėjo daugintis 1 į 2, 1 į 3 ir taip toliau. Tada kažkas paėmė trintuką ir trynė labai stipriai. Visi buvo ištrinti. Tada atėjo Aidas ir Karolis ir nušoko nuo pastato. Viskas taip ir pasibaigė. Tada kastuvai su kukurūzais

pradėjo užkariauti pasaulį. Tuomet vėl grįžo 39. Jis nieko negalėjo padaryti. Jie vėl jį išbaidė su lazdomis. Tuomet kastuvai ir kukurūzai užėmė pasaulį visam laikui.

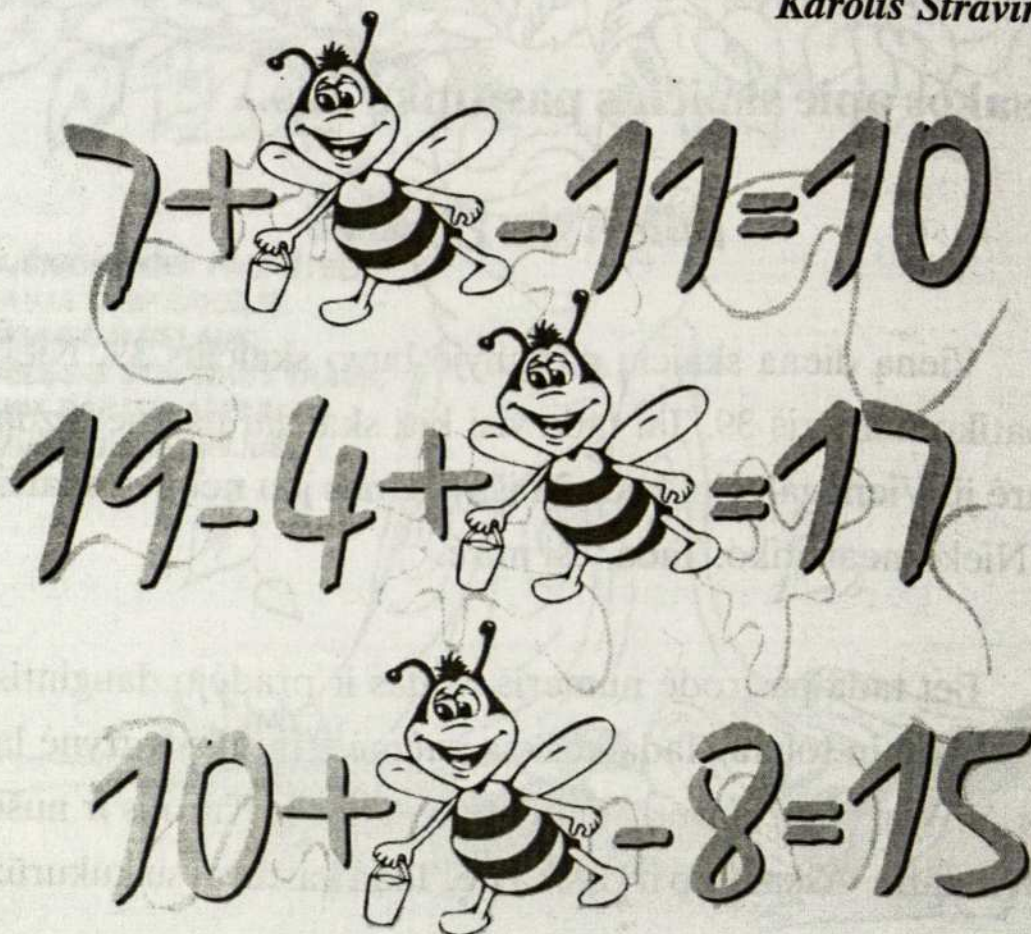
Paulius Razgaitis



Vieną kartą gyveno 0. Jis buvo blogas skaičius. 1 buvo 0 kaimynas, jie labai smarkiai pykosi.

Vieną dieną jie taisė tvoras ir susipyko, kuris gali pirmas pradėti. Jie susipešė ir netyčia sulipo į 10. Karolis Stravinskas sugalvojo 10 pavadinti dešimt. Nuo tada 1 ir 0 nesipyko. Nuo tada 10 turėjo vaikelių ir gavo daug 10 ir 100. Taip atsirado numeriai dešimt ir šimtas.

Karolis Stravinskas



Kokius skaičius uždengė bitės

ŠAKNŲ ŠOKIS

Vieną dieną, Matematikos šalies mokykloje, buvo šokis šaknims. Visi numeriai turėjo surasti porą pagal šaknį. 100 ėjo su 10, 9 ėjo su 81. Ir labai didelis 12,321 ėjo su 111. Bet vargšiukas 7 nežinojo kaip susirasti savo porą

Vieną dieną prieš šokį jis atėjo pas matematikos mokytoją ir paklausė, kaip padaryti šaknį. Mokytoja paaiškino, kad save jis turi padauginti iš savo numerio. 7 taip ir padarė ir surado, kad jo pora yra 49. Jie susitiko ir šoko visą naktį Šaknų šokyje.

Žilvinas Avelino



Numeris vienas buvo sukurtas prieš daugelį metų. Jį sukūrė geriausias matematikas pasaulyje, kurio vardas Aidas Jakubėnas. Jis tą numerį susapnavo.

Vieną dieną, atsikėlęs jis išėjo į balkoną ir pradėjo rėkauti: „Vienas! Vienas!“.

Ir nuo to laiko visi pradėjo naudoti numerį Vieną. O Aidas Jakubėnas gulėjo lovoje ir rėkavo „Vienas! Vienas!“.

Aidas Jakubėnas

**Užmigom Vinco Krėvės 5-oje klasėje 2003 metais,
Tėvynės Pažinimo pamokų metu, ir prabudom
kitame laikotarpyje...**

Karys Didysis



Lietuvių kariai

Aš atsiradau
vidury Žalgirio
mūšio. Aš esu
Vytautas Didysis.
Joju baltu žirgu ir
esu su dideliu
sidabrinu kardu.

Kardas yra sunkus, bet vertingas kariauti prieš kryžiuočius. Mūsų
lietuvų kariuomenė užmušė daug kryžiuočių. Dabar jie mūsų
bijos ir liks silpni ilgam laikui. Man čia būtų įdomu gyventi XV
amžiuje, nes mėgstu kariauti.

Dainius Volertas

PUOLAM IŠ ŠONO

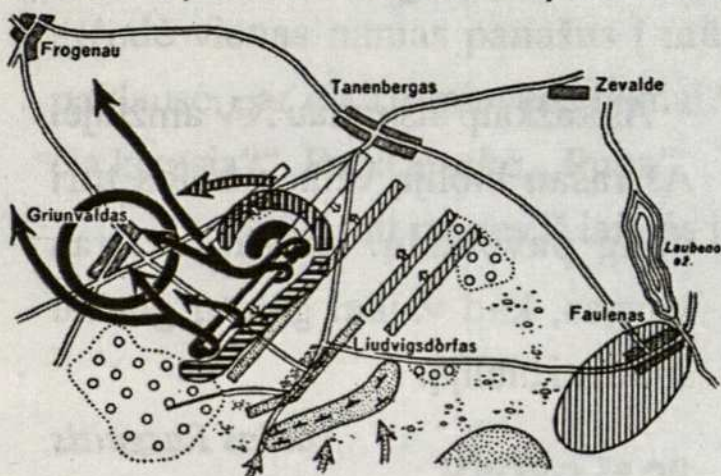
Aš atsiradau Žalgirio mūšyje ir
buvau Vytautas Didysis. Kai pradžioje
mums nesisekė, nubėgom ir pailsėjom,
tada sakiau kareiviams – puolam iš šono.
Laimėjom karą! Mes nugalėjom
Kryžiuočių ordiną visiems laikams.
Kryžiuočiai daugiau nepuolė mūsų.



Vytautas Didysis

Marija Rukšytė

	<i>lietuviai</i>	} mūsų pradžioje		<i>lietuviai</i>	} mūsų baigiantis
	<i>lenkai</i>			<i>lenkai</i>	
	<i>kryžiuočiai</i>			<i>kryžiuočiai</i>	



Žalgirio mūšio planas

Be baimės i Žalgirį

Šiandien yra karšta liepos diena. Žygiuojame į karą prieš kryžiuočius. Vytautas Didysis joja ant balto žirgo. Pamatome mūsų

priešą. Visi mes išsitraukiame savo kardus. Karas prasideda! Kraujas visur teka, kūnai krenta. Mes nugalėjome kryžiuočius, jie pabėgo atgal į Vokietiją ir Lietuvos daugiau nepuls.

Aleksandras Kučas

Knygų lentynos

Aš atsiradau Vilniuje XVI amžiuje. Esu vienintelė vienuolė Vilniuje, ir moku skaityti ir rašyti. Tik ką pradėjo gaminti popierių Vilniuje. Tai rašau dieną ir naktį religines knygas. Dabar aš gaunu popieriaus lapų, kiek aš noriu, ir labai nebrangiai moku. Man patinka šis darbas, nes aš mėgstu rašyti knygas.

Monika Rukšytė





Atsakingas darbas

Aš kažkaip atsiradau XV amžiuje. Aš rašau bibliją vaikams. Jos turi daug paveikslų. Aš rašau šitas knygas, kad vaikai galėtų geriau suprasti bibliją.

Vaidas Razgaitis

Antrojų pasakos



Mano Katytė - Pupa

Vieną kartą mano katytė Pupa išbėgo iš namų, nesakydama man. Ji apsirengė mano mamos drabužiais ir išėjo iš namų. Ji matė daug karvyčių, šuniukų ir katičių. Ji važiavo mašinom ir lėktuvais. Jai patiko važinėti, bet manęs pasiilgo.

Ji negalėjo surasti mūsų namo! Pupa nuėjo į restoraną ir atsigėrė alaus. Ten, ji sutiko kitą katytę. Pupa paklausė, „ar tau patinka alus?“

„Taip“, atsakė kita katė. Pupa nuėjo arčiau ir pauostė jos burną. „Ar tu tikra?“, nusijuokė Pupa, „tavo burna kvepia kaip

obuolys“. Ji išėjo iš restorano toliau ieškoti mūsų namų.

Pupa vaikščiojo ir vaikščiojo, bet vis negalėjo surasti. Jai atrodė vienas namas panašus į mūsų. Pupa nuėjo į vidų ir paklausė, „ar čia Dominykos namai?“. Tėtis atsakė, „taip, kas čia klausia?“. Pupa atsakė, „Pupa“.

Ji užsoko ant manęs iš laimės ir linksmumo.

Dominyka Mauricaitė

KROKODILAS JUOZAS

Seniai seniai buvo krokodilas Juozas. Jis linksmi gyveno

Australijos džiunglėse. Jį pagavo

zoologijos sodo darbininkai.

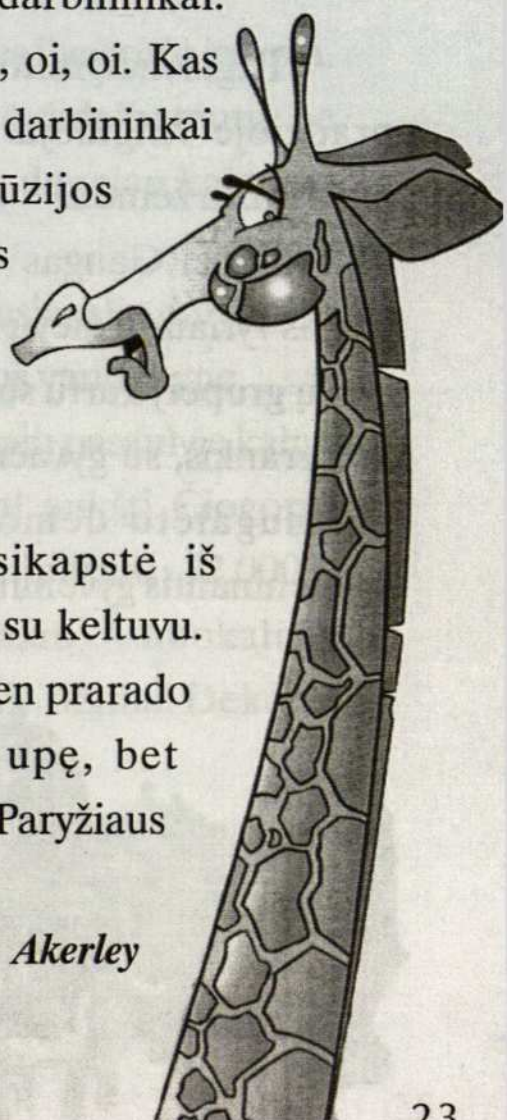
Juozas sakė, „Oi, oi, oi. Kas

pasidarys?“ Ir jį darbininkai

nuvežė į Prancūzijos

zoologijos

sodą.



Juozas išsikapstė iš

dėžės ir nušliaužė į Eifelio bokštą su keltuvu.

Jis pamatė miestą ir, „AHHHHHHH!“. Ten prarado

savo pusiausvyrą ir nukrito į Senos upę, bet

nesusižeidė. Jis linksmi gyveno su kitais Paryžiaus

aligatoriais.

Kristukas Akerley



Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiksliai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

Ar žinai?

Kur teka šventasis Gangas

Irena Juraitė

Pagal indų mitologiją Gangas išteka iš dievo Šivos kaktos ir pradžioje vingiuoja dangum, o paskui per Himalajų kalnus nusileidžia žemėn.

Todėl Gangas - pati švenčiausia Indijos upė. Juk Šiva - vienas vyriausių dievų hinduizme, priklausantis Trimurti (vyriausių dievų grupei) kartu su dievais Brama ir Višnu. Šiva vaizduojamas keturrankis, su gyvačių pyne ant kaklo, šokantis ugniniame rate ant nugalteto demono. Jis – dievas griovėjas ir kūrėjas, įsmeninantis gyvenimo ir mirties kaitą. Pagal hinduizmo tradiciją



dievas Brama sukūrė pasaulį, Višnu globoja jį, o Šiva ardo ir atkuria. Dievas Višnu vaizduojamas arba kaip kūdikis, miegantis ant lotoso lapo, arba kaip keturrankis jaunuolis, apsivilkęs karališkais drabužiais ir snaudžiantis ant drakono su tūkstančiu galvų, kuris plaukia visatos vandenimis. Jo žmona Lakšmi – moters idealas, laimės ir turtingumo deivė.



Tai tik maža dalelytė iš Indijos mitologijos ir religijos.

Tūkstančiai legendų ir mitų apipinta šios šalies ilgaamžė istorija. Indija daugiatautinė valstybė. Čia gyvena 14 didelių tautų, be to, daug mažų tautybių ir genčių, kalbančių daugiau kaip 150 kalbų ir dialektų.

Indija išsidėsčiusi didžiojoje Indijos pusiasalio dalyje. Jai priklauso ir keliasdešimt mažų salelių Indijos vandenyne.

Šalies šiaurinėje dalyje stūkso aukščiausių pasaulyje kalnų – Himalajų masyvai. Tarp jų – antra pagal aukštį Čiogorio viršukalnė. Viršukalnėse amžinas sniegas ir ledynai, 12,000 – 15,000 pėdų aukštyje – alpių pievos, žemiau – nuokalnės apaugusios miškais. Centrinę Indijos dalį užima Dekano plokštikalnė.

Indijos pusiasalio upių baseinuose išsidėsčiusios žemumos. Svarbiausioji jų, kur išauginami didžiausi grūdų derliai, tęsiasi palei Indo ir Gango upių pakrantes. Daugybė drėkinamų kanalų plukdo šių upių vandenį į dirbamus laukus. Indų liaudies



Tadž-Machalo mauzoliejus

patarlėje sakoma: „Saulė – derliaus tėvas, o vanduo – jo motina“.

Klimatas įvairus. Tik šiauriniuose rajonuose žiemą temperatūra nukrenta žemiau nulio. Likusioje teritorijoje vyrauja tropinis ir subtropinis klimatas.

Metų laikai (čia jų tik du) skiriasi tik drėgmės kiekiu ir priklauso nuo musoninių vėjų kaitos. Sausą sezoną (lapkritis – gegužė) iš žemyno į okeano pusę pučia sausi vėjai. Lietaus sezoną (birželis – lapkritis) iš šiltųjų jūrų pusės pučia musonas, atnešantis gausų lietų.

Indijoje auga daug vertingų medžių rūšių. Tai tikas, sandalmedis, kedras, raudonmedis, juodmedis. Ūkyje plačiai naudojamas bambukas. Daugelyje rajonų auga banjanas (fikuso rūšis). Tokio medžio lapija sudaro didžiulį plokščią stogą (apie 900 pėdų apskritimą), palaikomą daugybės išorinių šaknų, kurios pasiekusios žemę, įsitvirtina joje ir tampa kamienais. Po tokiu banjanu galima vaikščioti kaip parke.

Labai įvairus Indijos gyvūnijos pasaulis. Džiunglėse ir savanose gyvena laukiniai drambliai, tigrai, liūtai, raganosiai, buivolai, šernai, antilopės, beždžionės ir dar nesuskaičiuojama daugybė kitokios gyvūnijos. Upėse gausu žuvų, pietuose pasitaiko ir krokodilų. Daugybė įvairiausių vabzdžių, ypatingai gyvačių, tarp jų ir nuodingų. Visame pasaulyje žinomi Indijos kobrų medžiotojai ir dresiruotojai (užkeikėjai).

Iš tiesų tie, kurie pažįstame Indiją tik iš filmų, vieno kito

vaizdo, matyto per televiziją, šią šalį įsivaizduojame kaip jogų, šventų karvių, šventų upių, egzotikos kraštą. Tik pasidomėjus giliau, paskaičius literatūros apie Indiją, jos istoriją ir dabartį, susidarysite platesnį vaizdą. Tada sužinosite ir apie seniausią Indijos literatūrą, ir apie nepakartojamą senovės Indijos architektūrą, meną, išgarsinusius ją kaip stebuklų šalį. Ir senove ir dabartimi žavi daugiamilijoniniai miestai – Bombay, Calcutta, Madras. Ir Agra, kur iki šiol baltu marmuru spindi ir grakštumu puikuojaši Tadž-Machalo mauzoliejus, Indijos viduramžių architektūros perlas. Tad įsijunkite kompiuterį ar nubėkite į biblioteką ir sėkmės kelionėje po stebuklų šalį – Indiją.

ĮDOMŪS KLAUSIMAI

Kas yra Hipokrato priesaika?

Hipokratas buvo garsus graikų gydytojas, išvedęs mediciną iš žynių įtakos į savarankiško vystymosi kelią.

Hipokratas parašė daug medicinos veiklų, kurie, papildyti jo mokinių, žinomi pavadinimu „Hipokrato vadovėlis“. Iki pat viduramžių tai beveik pagrindinis gydytojų vadovėlis. Be kita ko, ten buvo daug kalbama apie gydytojo etiką ir moralę. Šiandieniniai gydytojai, prieš baigdami mokslus, Hipokrato žodžiais pasižada gydyti pagal sugebėjimus ir sąžinę bei gyventi nesavanaudiškai ir dorai.



Ar pasaulyje yra viršukalnių, pavadintų lietuviškais vardais?



Yra, ir ne viena. Pamyro kalnyne yra Donelaičio ir Lietuvos vardais pavadintos viršukalnės. Trys lietuviškais vardais pavadintos viršūnės – Lietuvos, M.K.Čiurlionio ir Kristijono Donelaičio – stūkso Šachdaros kalnagūbryje. Tian Šanyje yra Žalgirio vardo viršūnė. Pamyro Alajaus kalnagūbrių rajone yra viršukalnė Vilnius. Reikia tikėti, kad lietuvių alpinistai dar ne vienai bevardei viršūnei padovanos lietuvišką vardą.

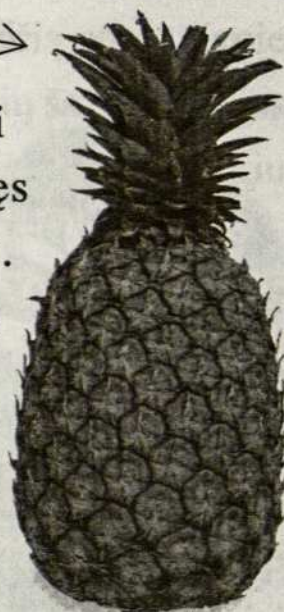
Valio!!!
Pagaliau kažką valgomo matau!
O gal tai miražas kaip vakar?



Kaip atsiranda miražai?

Dykumose miražai atsiranda dėl to, kad įkaitęs oras tampa tarsi veidrodžiu. Įkaitintas smėlis nevienodai įkaitina oro sluoksnius, todėl

šviesos spinduliai, atsispindėję nuo žemės paviršiaus, šiuose sluoksniuose lūžta. Kai kada, nors labai retai, šviesos spinduliai lūžta taip stipriai, kad grįžta atgal prie žemės paviršiaus. Tada pasirodo daiktų atvaizdai horizonte – miražai.





Kiek amžiaus papuošalams iš kaulo ir akmenėlių?

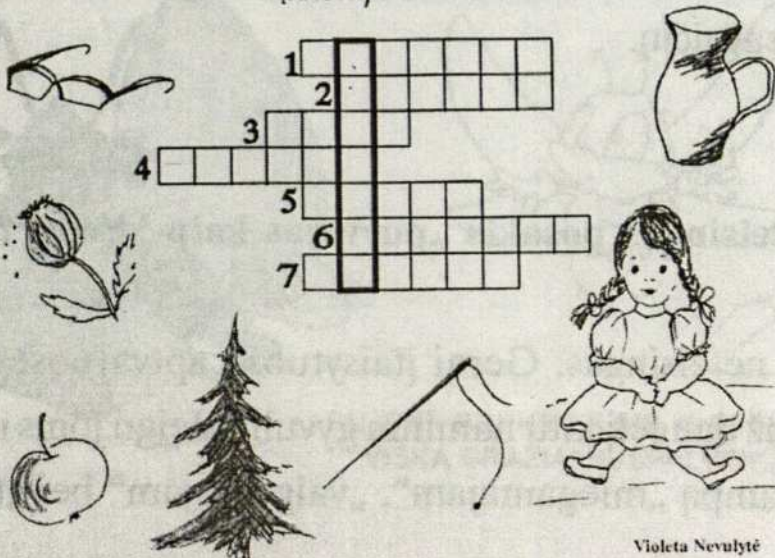
Archeologų rasti vėriniai, pakabukai ir auskarai buvo pagaminti 40 tūkstančių metų prieš Kristų. Keista, bet per tiek tūkstantmečių moterų skonis visai nepasikeitė. Kaip ir senovėje, jos mėgsta puoštis karoliukais iš akmenėlių, kriauklelių bei apdirbto kaulo.



Koks ežeras nėra tiksliai pažymėtas jokiame žemėlapyje?

Čado ežeras Afrikoje. Į jį suteka ir niekur nebeišteka didelio sausumos ploto vandenys. Didžiausias intakas – iš pietų atitekanti Šario upė. Nuolat išdžiūstanti Bachr al Gazalio upė atplukdo retų Sacharos šiaurės liūčių vandenį. Vanduo į Čadą suteka nereguliariai ir smarkiai garuoja, todėl ežero plotas nuolat kinta.

IRAŠYK, KAS NUPIEŠTA.



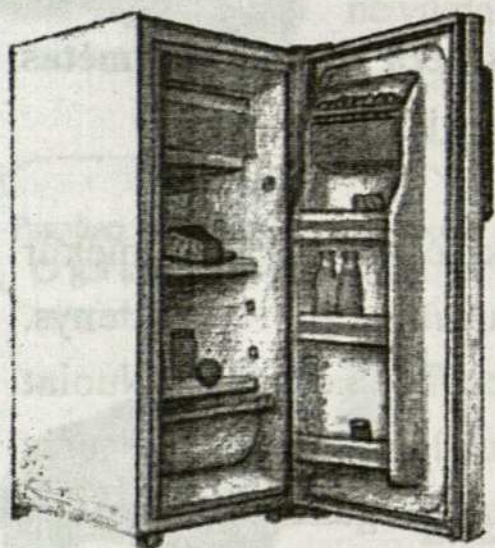
Violeta Nevulytė

Kokia daržovė saugo nuo raganų ir vampyrų?

Viduramžiais tikėta, kad nuo piktųjų padarų apsaugo česnakas. Kai kuriuose Rytų Europos kraštuose ūkininkai dar ir dabar kabina česnakų pynę prie durų. O mes žinome, kad česnakas tikrai apsaugo nuo pavojingų mikrobu, todėl gydytojai pataria juos valgyti, kai siaučia ligos.



Kur žmonės laikė maistą kai nebuvo šaldytuvų?



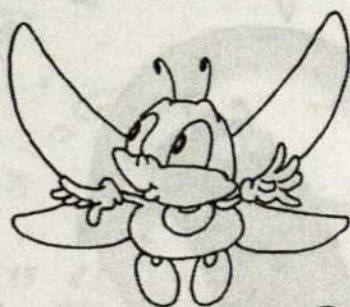
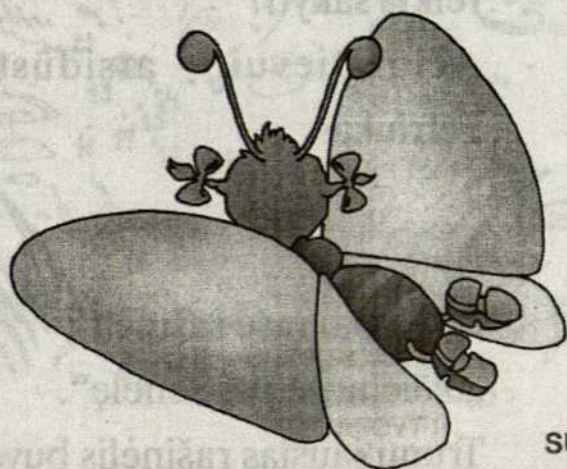
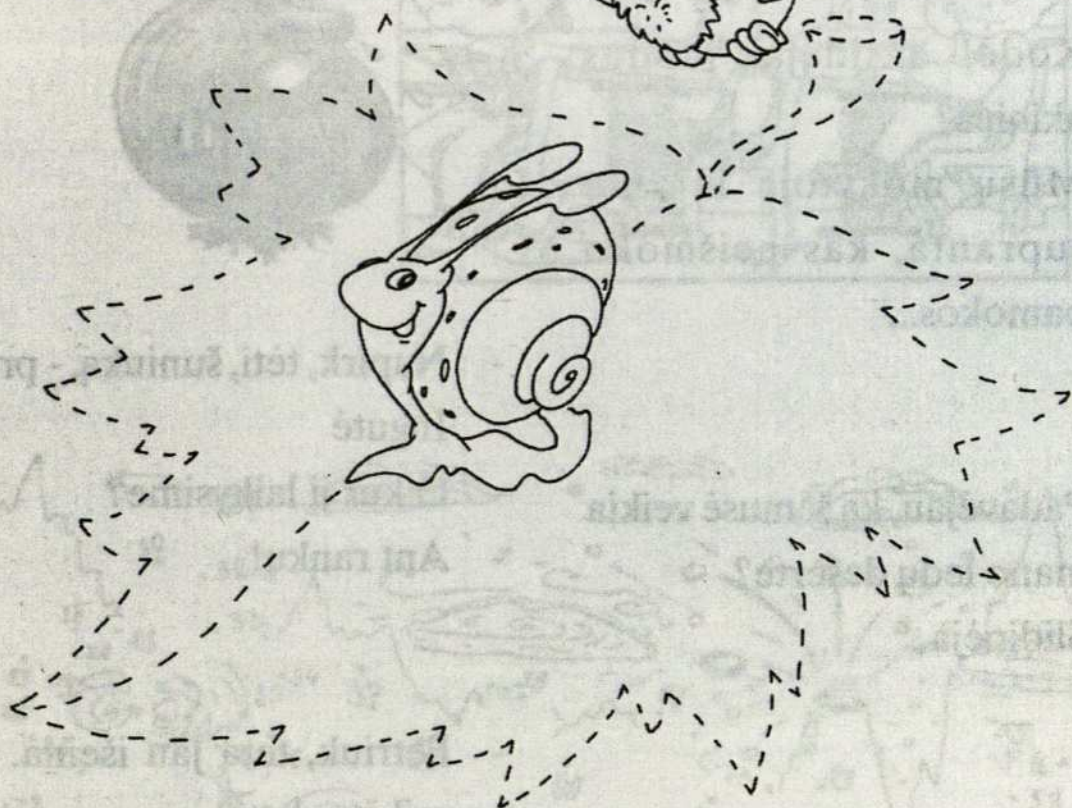
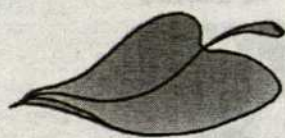
Suprantama, dažniausiai maistą kaip nors apdorodavo, kad negestų: mėsą džiovino, rūkė, kepė. Žuvį, sūrį – sūdė. Kad pienas ilgiau liktų šviežias, nuleisdavo inde į gilų šulinį. Naminius gyvulius ir paukščius dažniausiai pjaudavo žiemą, kai šalta, o šviežia mėsa ledainėse (padarytose su stora pjuvenų izoliacija) išsilaikydavo iki dviejų savaičių.

Ar teisingas posakis „purvinas kaip kiaulė“?

Ne, neteisingas. Gerai įtaisytuose aptvaruose kiaulės būna švaresnis už daugelį kitų naminių gyvulių. Jeigu joms ne per ankšta, paskiria kampą „miegamajam“, „valgomajam“ bei „tualetui“.

RUDENĖLIS

**ŽVIRBLIS STEBISI LABAI:
– SRAIGĖ ELGIASI KEISTAI!
DAR NETEKO MAN MATYTI
SRAIGĖS, MOKANČIOS SKRAIDYTI!**



**SUJUNK BRŪKŠNELIUS, O PASKUI
VISKĄ GRAŽIAI NUSPALVINK!**

Juokų maišelis

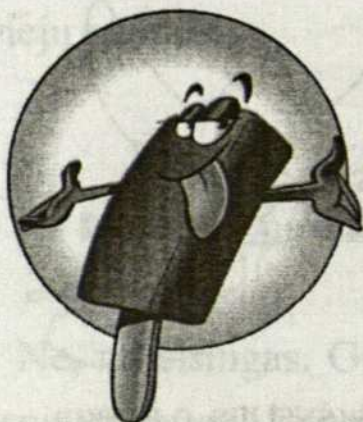


Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Kodėl užsidėjai juodus akinius?
- Mūsų mokytoja iš akių supranta, kas neišmoko pamokos...



- Nupirk, tėti, šuniuką, - prašo Ingutė
- O kur jį laikysime?
- Ant rankų!
- Padavėjau, ką ši musė veikia mano ledų deserte?
- Slidinėja...

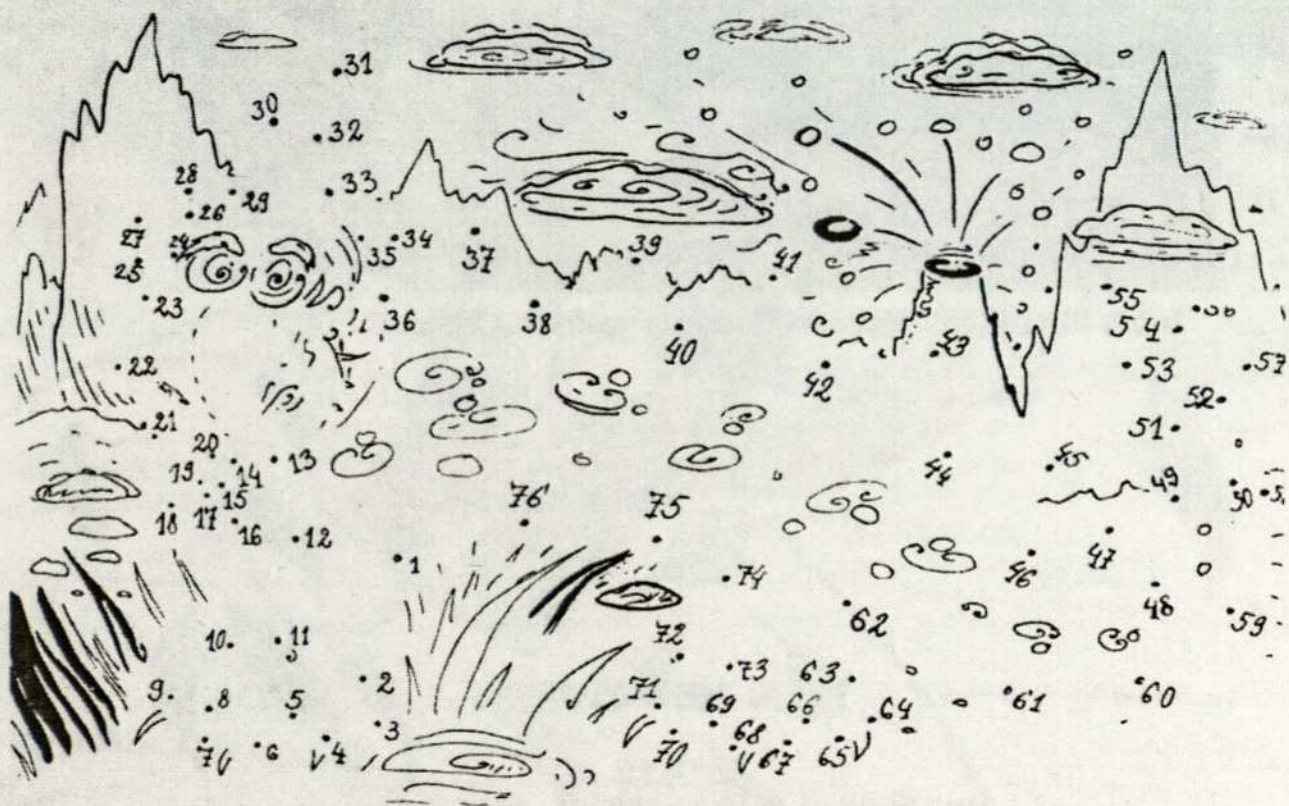
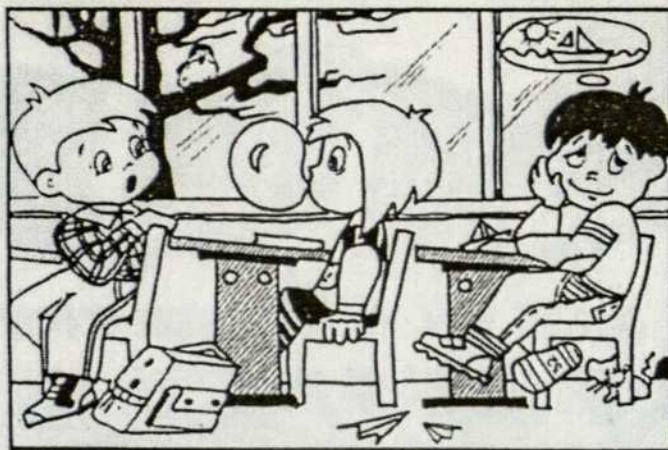


- Petriuk, teta jau išeina. Ką reikia sakyti?
- Ačiū Dievui, - atsidūsta Petriukas.

Mokiniai rašė rašinėlį
„Svečiuose pas senelę“.
Trumpiausias rašinėlis buvo toks:
„Senelės nebuvo namuose“.



Surask 15
skirtumų.



Sujunk taškelius ir nuspalvink.

ALP(224) 1485
2004, Nr. 8



Indrės Hirt piešinys. Maironio lituanistinė mokykla, Chicago IL.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA

Tel. 708-430-1911